

Bart Jan Spruyt: Keerpunt 2024 bracht eindelijk de definitieve wending in het asieldebat

Posted on 21 december 2024 by Bart Jan Spruyt

PVV-asielminister Marjolein Faber ligt meer dan ooit onder vuur, juristen opperen bezwaren en de voorstanders van strenge asielwetgeving worden nog steeds zwartgemaakt. Maar ondertussen is er een definitief keerpunt in het asielbeleid bereikt – met de drie wetten die Faber gisteren door de ministerraad loodste als veelbelovend eerste begin.

Het politieke jaar is heel aardig samengevat in de boodschap die Geert Wilders deze week de wereld instuurde. Zijn geduld was op. De PVV heeft de afgelopen maanden al genoeg concessies gedaan. Er moet nu geleverd worden. En als dat niet gebeurt, heeft hij geen zin meer om nog deel uit te maken van dit kabinet. 'Voor asiel is het wel klaar zo ongeveer. Dat is iets waar ik niet meer op ga bewegen. Dat is iets waar de PVV zegt: genoeg is genoeg. Er hebben 2,5 miljoen kiezers op de PVV gestemd, met name om de asielinstroom terug te dringen. Nu komen die wetsvoorstellen, en als mensen daar een millimeter aan willen veranderen, dan moeten ze maar verder

zonder ons.'

Wilders sprak deze woorden aan de vooravond van een akkoord dat minister Faber in een ministeriële onderraad wist te bereiken over drie wetsvoorstellen, die het begin van de 'strengste asielwetgeving ooit' moeten vormen. Die wetsvoorstellen heeft zij vrijdag inmiddels in de ministerraad gepresenteerd en verdedigd.

Persoonlijk wantrouwen

Wilders' woorden riepen herinneringen op aan de politieke gebeurtenissen sinds de zomer van 2023. Toen viel Ruttes vierde kabinet omdat, zo was de gewekte indruk, de coalitiepartners van de VVD de asielwetgeving niet wilden aanscherpen. De verkiezingen van november draaiden dus om asiel en migratie, en toen de VVD daarbij de PVV niet langer als coalitiepartner uitsloot en antisemitisme en anti-westers geweld na 7 oktober door de straten dansten, was Wilders' kostje gekocht. Hij won en leek de aangewezen man om Rutte als premier op te volgen.

Maar de onderhandelingen gingen moeizaam. Eerst kwam er een lijstje waarop zeven punten de rechtsstatelijkheid van het nieuwe kabinet moesten waarborgen. Dit wantrouwen werd persoonlijk toen Wilders geen premier mocht worden en samen met de andere politiek leiders van de coalitiepartijen in de Tweede Kamer moest gaan zitten. In de onderhandelingen over het zomer 2024 gepresenteerde Hoofdlijnenakkoord deed hij concessie op concessie. Maar één ding moest overeind blijven staan: de noodwetgeving op het gebied van asiel en migratie.

De Kamer, waarvan het oppositionele deel stelselmatig de indruk wekte alsof het land door een roedel barbaren was overgenomen, wist dit noodplan te blokkeren, Wilders schikte zich, en in plaats daarvan werd een asielnoodmaatregelenwet aangekondigd. Het begin daarvan is er nu dus, en Wilders duldt geen stille sloop van de plannen. Anders trekt hij zijn PVV uit de coalitie terug.

Voorlopig gaat het om drie wetsvoorstellen die ons asielstelsel tot het strengste ooit moeten maken. De asielnoodmaatregelenwet moet een einde maken aan de permanente verblijfsvergunning en de tijdelijke vergunning verkorten van vijf naar drie jaar. Deze wet moet er dus niet alleen voor zorgen dat asielzoekers minder lang mogen blijven, maar ook dat Nederland minder aantrekkelijk wordt als land van bestemming. En vreemdelingen die zich misdragen kunnen straks sneller ongewenst worden verklaard en het land uit worden gezet.

Daarnaast wordt het tweestatusstelsel (opnieuw) ingevoerd. Mensen die vanwege vervolging om hun geloof, politieke overtuiging of seksuele geaardheid zijn gevlucht, krijgen een A-status. Oorlogsvluchtelingen krijgen een B-status en aan hen worden mogelijk strengere regels voor gezinshereniging opgelegd.

Maar we zijn er natuurlijk nog niet. Minister Faber ligt meer dan ooit onder vuur: de oppositie probeerde van de week nog om haar via een door de SP ingediende motie van wantrouwen weg te krijgen. De Raad van State gaat een spoedadvies uitbrengen (dat half februari wordt verwacht) en dan volgt de gebruikelijke parlementaire behandeling – waarbij NSC al heeft aangekondigd gewoon te willen toetsen of alle aangekondigde maatregelen wel haalbaar en effectief zijn. De juristen hebben hun oordeel al uitgesproken. De afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State en de Raad voor de rechtspraak hebben al gewaarschuwd voor eindeloze procedures, aangespannen door mensen die de B-status krijgen.

Tipping point

Al dit geharrewar zou ons bijna doen vergeten dat we inmiddels toch wel degelijk een *tipping point* hebben bereikt: een keerpunt, een definitieve omslag – met de drie wetten die Faber door de ministerraad heeft geloodst als veelbelovend begin van het nieuwe asielbeleid.

Zelfs links lijkt de bocht te nemen. GroenLinks-PvdA-leider Frans Timmermans kondigde een nieuwe koers aan, waarbij migratie wordt gestuurd op de bevolkingsgroei (al is zijn wending nog niet echt overtuigend). Maar ook de zuurte en het venijn van de voormalige bewoners van de *moral highground* treden steeds nadrukkelijker aan het licht. Niet alleen op het moment dat de media Faber tot op haar enkels proberen af te breken of PvdA-politica Kati Piri haar een 'schande' en 'knettergek' noemt, maar ook op momenten waarop de persoonlijke aanval wordt ingezet op voorstanders van dit nieuwe beleid.

Demograaf Jan van de Beek staat met zijn boek *Migratiemagneet Nederland* mede aan de basis van de omslag in het denken over asiel en migratie. In een treurig en doorzichtig portret dat *NRC* van hem schreef, wordt hij voorgesteld als een geïsoleerde intellectueel die alleen maar de extreemrechtse agenda dient. Terwijl zijn boek in feite vooral de feiten en de sociologische, financiële en culturele analyse biedt die op onovertroffen wijze duidelijk maakt waarom 87 procent (ik herhaal: 87 procent) van de Nederlandse bevolking inmiddels van mening is dat het

asielbeleid de spuitgaten is uitgelopen en strenger, veel strenger moet worden – aldus het rapport van de Staatscommissie demografische ontwikkeling 2050, voorgezeten door oud-informateur Richard van Zwol.

De opdracht voor dit rapport dateert uit november 2022. Maar sinds oktober vorig jaar is ons duidelijker dan ooit geworden welke ondermijnende en alle cohesie bedreigende krachten wij dit land hebben binnengelaten – en we zagen het opnieuw bij de dodelijke aanslag aan de Haagse Tarwekamp, waar een van de verdachten bij een eerder misdrijf het volgende dreigement uitte: 'Mijn wraak zal hard zijn. Je gaat iets meemaken wat jullie kk-Hollanders niet kennen en dat heeft met mijn eer te maken. Ik ga jullie laten voelen wat het betekent om een Berber zijn woede te voelen'.

En in het feit van het rapport-Van Zwol zit natuurlijk de kern van de zaak. De druk achter de nieuwe wetten maakt de wending onomkeerbaar. Als het establishment hardleers blijft en een gerechtvaardigde eis van de bevolking stelselmatig en moraliserend, en dat al decennialang, blijft negeren – dan is de populistische, creatief-destructieve revolte waarvan wij nu getuige zijn, een onvermijdelijk gevolg.

Herstel van de cohesie

2024 was een enerverend jaar. Donald Trump won, tot veler afgrijzen, de verkiezingen in de Verenigde Staten. De oorlog in Oekraïne ontwikkelde zich tot een sluimerend geopolitiek conflict, en het besluit van Hamas om op 7 oktober 2023 Israël binnen te vallen voor gruwelijke daden van moord, doodslag, verkrachting en gijzeling, eindigde in de onthoofding en ontmanteling van Hamas en Hezbollah, de verzwakking van Iran en het vertrek van Assad in Syrië.

Speculaties over een Derde Wereldoorlog, en de oproep daarvoor alvast wat water en een knijpkat in te slaan, worden openlijk besproken, en Rutte zei in een escalerende speech dat we psychisch en financieel in de oorlogsstand moeten gaan staan. Maar in eigen land maken we een begin met het inperken van de asielinstroom, wat een noodzakelijke voorwaarde is voor het herstel van de cohesie en het vertrouwen die de basis van elke florerende samenleving vormen.

Bart Jan Spruyt *is historicus en journalist. Zijn columns over politiek en samenleving verschijnen iedere zaterdag in Wynia's Week.*

Wynia's Week *verschijnt drie keer per week,* **156 keer per jaar***, met even onafhankelijke als broodnodige artikelen en columns, video's en podcasts. U maakt dat samen met de andere donateurs mogelijk. Doet u weer mee,* **ook in het nieuwe jaar 2025***? Kijk* ***HIER****. Hartelijk dank!*